

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

КАФЕДРА ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор
з науково-методичної та навчальної
роботи
О.Б. Жильцов
“ 09 ” 2016 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕХНІКИ ВІЛЬНОЇ ГРАФІКИ

Галузь знань 0202 «Мистецтво»

Напрямок підготовки 6.020205 «Образотворче мистецтво»

Освітній рівень перший (бакалаврський)

Інститут мистецтв

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА Ідентифікаційний код 02136554 Начальник відділу моніторингу якості освіти Програма № <u>6.020205</u> <u>Жильцов</u> (підпис) (прізвище, ініціали) « 09 » 20 <u>16</u> р.

2016 – 2017 навчальний рік

Розподіл годин звірено з робочим навчальним планом. Структура типова.
Заступник директора з науково-методичної та навчальної роботи Таранник А. О. Таранник

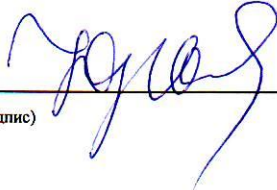
Робоча програма навчальної дисципліни «Техніки вільної графіки» для студентів за напрямом підготовки 6.020205 «Образотворче мистецтво».

Розробник: Задніпряний Геннадій Трохимович, старший викладач кафедри образотворчого мистецтва Інституту мистецтв

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри образотворчого мистецтва Інституту мистецтв

Протокол від « 29 » серпня 2016 року № 1

Завідувач кафедри
образотворчого мистецтва

_____ Ю. В. Романенкова
(підпис)

Зміст

Пояснювальна записка-----	4
Структура програми навчальної дисципліни	
I. Опис дисципліни-----	6
II. Тематичний план-----	6
III. Програма дисципліни-----	7
<i>Змістовний модуль I. Графіка м'якими матеріалами</i> -----	8
IV. Теми самостійних робіт-----	9
V. Карта самостійної роботи студента-----	10
VI. Система поточного та підсумкового контролю-----	11
VII. Методи навчання-----	12
VIII. Методичне забезпечення-----	13
IX. Рекомендована література-----	14
X. Навчально-методична карта дисципліни «Техніки вільної графіки»-----	15

Пояснювальна записка

Робоча програма з навчальної дисципліни «Техніки вільної графіки» є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено кафедрою образотворчого мистецтва Інституту мистецтв.

Програму укладено згідно з вимогами кредитно-модульної системи організації навчання для освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр».

В навчальному плані закладу дисципліна «Техніки вільної графіки» є складовою частиною циклу природничо-наукової підготовки студентів. Принципи навчання базуються на поступовому набутті навичок графічної діяльності - від технік лінійної графіки, графіки м'якими матеріалами, монотиpii, деографії, до мішаної техніки.

Вивчення кожного модуля починається вступною лекцією з загальнотеоретичних питань, які служать теоретичною базою для практичних занять та самостійних робіт, сприяють обдуманому виконанню завдань, готують студентів до художньо-графічної та педагогічної діяльності. Успішне засвоєння студентами курсу відкриває їм шлях до використання знань та навичок різноманітних графічних технік в самостійній творчій діяльності.

Метою викладання дисципліни «Техніки вільної графіки» є набуття знань з графічного мистецтва та розвиток професійних навичок в графічній діяльності.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни «Техніки вільної графіки» є ознайомлення з різновидами та теоретичними основами мистецтва графіки, практичне використання закономірностей палітри виразних засобів, прийомів та способів графічного відтворення художньої форми.

У результаті вивчення змістового модуля «Графіка м'якими матеріалами» відповідно до профілю програми підготовки бакалавра формуються загальні та фахові компетентності.

Загальні компетентності (світоглядна, інформаційна, науково-дослідницька, самоосвітня), а саме:

- здатність до самостійного пошуку необхідної інформації з різних джерел при виконанні конкретних завдань;
- уміння аналізувати обирати та творчо застосовувати відповідні наукові методи і художні засоби в художньо-графічній діяльності;
- спрямованість на розкриття особистісного творчого потенціалу та самореалізації.

Фахові компетентності (організаційна, мистецтвознавча) та **спеціальні** (художньо-творча), а саме:

- здатність використовувати у практичній діяльності досвід світового та вітчизняного графічного мистецтва, методів та авторських прийомів провідних художників-графіків;
- володіння навичками роботи різними графічними інструментами та матеріалами.

Результати навчання (знання та практичні навички й вміння)

Знання:

- різновидів та теоретичних основ мистецтва графіки;
- закономірностей палітри виражальних засобів вільної графіки;
- технологічних особливостей м'яких графічних матеріалів.

Практичні навички й вміння:

- вміння створювати композиції використовуючи закономірності палітри виражальних засобів графічного мистецтва;
- володіння різними прийомами та способами графічного відтворення художньо-графічної форми;
- опанування практичними навичками роботи різними графічними інструментами та матеріалами вільної графіки.

Програмні результати навчання:

- вміння створювати композиції засобами вільної графіки;
- вміння широкого застосування можливостей м'яких матеріалів;
- готовність до фахової діяльності в галузі графічного мистецтва;
- розумова активність, креативність у вирішенні нестандартних завдань;
- прагнення до особистісно-професійного лідерства та успіху.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ТЕХНІКИ ВІЛЬНОЇ ГРАФІКИ»

I. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 2	Галузь знань 0202 Мистецтво (шифр і назва)	Нормативна	
	Напрямок підготовки 6.020205 Образотворче мистецтво (шифр і назва)		
Модулів –		Рік підготовки:	
Змістових модулів – 1		2-й	
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин -60		3-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 50 самостійної роботи студента - 10	Освітній рівень перший (бакалаврський)	Лекції	
		Практичні, семінарські	
		50 год.	
		Консультації	
		Самостійна робота	
		10 год.	
Семестровий контроль			
Вид контролю: залік			

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						Заочна форма						
	разом	у тому числі					разом	у тому числі					
		л	п	с.р.	с.к	м. к.		л	п	К.	с.р	м.к.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Модуль 1													
Змістовий модуль 1. ГРАФІКА М'ЯКИМИ МАТЕРІАЛАМИ													
Тема 1. Композиція в техніці гризайль (акварель, туш).	8		8										
Тема 2. Вправи аквареллю.	5			5									
Тема 3. Композиція в акварельній техніці (верхній, нижній контур).	8		8										
Тема 4. Композиція в гуашевій техніці.	8		8										
Тема 5. Композиція вугіллям та соусом.	8		8										
Тема 6. Композиція сангіною і сепією.	5			5									
Тема 7. Композиція в пастельній техніці.	8		8										
Тема 8. Графічна серія «Київ» м'якими матеріалами.	10		10										
Разом за змістовим модулем 1													
Усього годин	60		50	10									

ІІІ ПРОГРАМА

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І ГРАФІКА М'ЯКИМИ МАТЕРІАЛАМИ

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ РОБІТ. (50 год.)

ТЕМА 1.(8 год.) Композиція в техніці гризайль.

Композицію в техніці гризайль виконати в двох варіантах – аквареллю і тушшю. Для композиції можна використати академічну постановку складного натюрморту. Матеріали: білий папір А3, А2, акварель, пензлі.

Виконати підготовчий малюнок (2 год.). Виконати композицію однією фарбою в техніці гризайль аквареллю (2 год.).

Виконати підготовчий малюнок для роботи тушшю (2 год.). Виконати композицію чорною тушшю в техніці гризайль (2 год.)

Рекомендована література:

Основна: [2], [3], [4], [6].

Додаткова: [4], [5].

ТЕМА 3.(8год.) Композиція в акварельній техніці (верхній, нижній контур).

Виконати творчу композицію (натюрморт, пейзаж) в акварельній техніці з використанням прийомів верхнього та нижнього контурів. Матеріали: папір А3, А2, акварель, пензель, фломастер, маркер, гелева, ручка.

Виконання контурного малюнка композиції в техніці нижнього контуру (2 год.). Акварельний живопис поверх контуру (2 год.).

Виконання композиції акварельними фарбами (2 год.). Нанесення контурного малюнка поверх акварельної основи для підсилення виразності основних елементів композиції (2 год.)

Рекомендована література:

Основна: [3], [5], [6].

Додаткова: [3], [5].

ТЕМА 4.(8 год.) Композиція в гуашевій техніці.

Виконати творчу композицію гуашевими фарбами на папері А3, А2.

Виконання ескізних пошуків композиції (2 год.). Підготовка паперу та виконання підготовчого малюнка оригінала (2 год.). Виконання оригіналу композиції гуашевими фарбами (4 год.).

Рекомендована література:

Основна: [2], [4], [5], [6].

Додаткова: [3], [4].

ТЕМА 5.(8 год.) Композиція вугіллям та соусом.

Виконати творчу композицію вугіллям та соусами різного кольору і тональності на тонованому папері А3, А2.

Виконання ескізних пошуків композиції, підготовка паперу та виконання підготовчого малюнка (2 год.). Виконання композиції вугіллям та фіксація оригіналу (2 год.). Виконання композиції соусами різного кольору і тональності та фіксація оригіналу (4 год.)

Рекомендована література:

Основна: [2], [3], [5], [6].

Додаткова: [3], [4].

ТЕМА 7.(8 год.) Композиція в пастельній техніці.

Виконати творчу композицію в пастельній техніці на тонованому папері А2 (А1). Тематика композиції – квіти, пейзаж, натюрморт, формальна композиція, сюжетна композиція тощо.

Виконання ескізних пошуків композиції (2 год.). Прокладка основних великих базових площин (4 год.). Деталізація та гармонізація композиції (2 год.)

Рекомендована література:

Основна: [2], [3], [5], [6].

Додаткова: [4], [5].

ТЕМА 8.(8 год.) Графічна серія «Київ» м'якими матеріалами.

В графічній серії «Вулиці Києва» повинно бути не менше 3 робіт об'єднаних однією технікою, манерою виконання і розміром. Матеріали, інструменти графічна техніка виконання, розміри (не менше А3) за вибором студента.

На основі відібраних найбільш вдалих замальовок, фотографій виконати пошукові ескізи композицій (2 год.). Об'єктами замальовок повинні бути найбільш характерні куточки Києва (вулиці, площі, сквери, парки з визначними пам'ятками (пам'ятниками) архітектури та культури притаманні Києву).

На основі відібраних найбільш вдалих замальовок виконати оригінали листів серії обраною технікою та манерою виконання (6 год.).

Листи серії оформити в паспарту відповідного тону, наклеїти на картон (2 год.).

Рекомендована література:

Основна: [2], [3], [5], [6].

Додаткова: [4], [5].

IV ТЕМИ САМОСТІЙНИХ РОБІТ. (10 год.)

ТЕМА 2.(5 год.) Вправи аквареллю.

Виконати серію вправ акварельними фарбами. Матеріали: папір А4, А3, акварельні фарби, пензлі, поролонова губка, маскувальний резерв, малярна маскувальна стрічка.

Зробити розтяжку всіх фарб акварельного набору, від насиченого тону до світлого. Виконати серію вправ способом лесування для отримання додаткових

кольорів. Виконати композицію способом «по вологому». Виконати композицію із застосуванням резервів та маскувальних стрічок. Виконати серію вправ різних видів фактур.

Рекомендована література:

Основна: [2], [5], [7].
Додаткова: [4], [5].

ТЕМА 6.(5 год.) Композиція сангіною і сепією.

Виконати 2 творчі композиції сангіною та сепією на папері А3, А2.

Виконати ескізні пошуки композицій, підготувати папір та виконати підготовчі малюнки. Виконати композиції сангіною і сепією та зафіксувати оригінали

Рекомендована література:

Основна: [2], [3], [6].
Додаткова: [4], [5].

V. Карта самостійної роботи студента

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	
Змістовий модуль I. ГРАФІКА М'ЯКИМИ МАТЕРІАЛАМИ			
Тема 2.Вправи аквареллю. (5 год.) розтяжки (5 бал.), лесування (5 бал.), по вологому (5 бал.), маскування (5 бал.), фактури (5 бал.)	Практичне заняття.	25	
Тема 6. Композиція сангіною і сепією. (5 год.) сангіна (5 бал.), сепія (5 бал.)	Практичне заняття.	10	
<i>Разом: 10 год.</i>	<i>Разом: 35 балів</i>		

VI. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти, де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у таблиці.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота									Загальна кількість балів без урахування коефіцієнта	Коефіцієнт	Загальна кількість балів з урахуванням коефіцієнта
Змістовий модуль №1											
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8		140	1,4	100
14	25	24	14	24	10	14	15				

T1, T2 ... T8 – теми змістового модуля.

Порядок переведення рейтингових показників успішності

Рейтингова оцінка	Оцінка за шкалою університету	Значення оцінки
A	90-100	<u>Відмінно</u> – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками.
B	82-89	<u>Дуже добре</u> – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок.
C	75-81	<u>Добре</u> – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74	<u>Задовільно</u> – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, але достатній для подальшого навчання або професійної діяльності.
E	60-68	<u>Достатньо</u> – мінімально можливий (допустимий) рівень знань (умінь).
FX	35-59	<u>Незадовільно з можливістю повторного складання</u> – незадовільний рівень знань (умінь) з можливістю перескладання за умов належного самостійного доопрацювання.
F	1-34	<u>Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу</u> – достатньо низький рівень знань, що вимагає повторного проходження курсу.

Кількість балів за роботу на теоретичних та практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.

VII. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної та творчої діяльності

1) За джерелом інформації:

- *Словесні*: лекція (традиційна, проблемна,) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій, пояснення, розповідь, бесіда.
- *Наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- *Практичні*: вправи, начерки, замальовки, рисунки, етюди.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; з репродукціями творів; з використанням рекомендованих та обраних самостійно художніх матеріалів та інструментів; виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної та творчої діяльності:

навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

VIII. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- ✓ навчально-предметний фонд;
- ✓ зразки робіт студентів та художників;
- ✓ опорні конспекти лекцій;
- ✓ навчальні посібники (в електронному вигляді);
- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ засоби підсумкового контролю: семестровий перегляд з оцінюванням навчальних та творчих робіт для контролю знань студентів з навчальної дисципліни «ТЕХНІКИ ВІЛЬНОЇ ГРАФІКИ».

ІХ. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Арнхейм Р. Искусство и визуальное восприятие / Арнхейм Р. Пер. с англ. - М.: Архитектура-С, 2007. – 392 с., ил.
2. Беляева С. Е. Спецрисунок и художественная графика / С. В. Беляева, Е. А. Розанов. – М.: Академия, 2006. – 232 с.
3. Ельшевская Г. Новый альбом графики / Г Ельшевская. М.: СХ, 1991. – 208 с.
4. Кириченко М. А. Основи образотворчої грамати / М. А. Кириченко. – К.: Вища школа, 2002. – 190 с.
5. Ломоносова М. Графика и живопись / М. Ломоносова. М.: Астрель, 2003. – 202 с.
6. Резніченко М. І. Художня графіка / М. І. Резніченко. – Тернопіль: навчальна книга – Богдан, 2011. – 272 с.
7. Хмельовський О. Графіка і основи графічного мистецтва: навч. посібник / О. Хмельовський, С. Костукевич. – Луцьк: вид-во ЛДПУ, 2003. – 160 с.

Додаткова:

1. Гордон Л. Рисунок. Техника рисования головы человека / Л. Гордон. М.: Эксмо, 2004. – 202 с.
2. Лагутенко О. Нариси з історії української графіки ХХ століття / О. Лагутенко. К.: Грані-Т, 2007. – 168 с.
3. Лаптев А. Рисунок пером / А. Лаптев. М.: Искусство, 2000. – 202 с.
4. Шалаєв Г. П. Вчимося малювати / Г. П. Шалаєв. К.: Країна мрій, 2002. – 124 с.
5. Електронні ресурси:
Види графіки. Режим доступу:
<http://www.ukreferat.com/index.php?refera=46461>
Техніки графіки. Режим доступу: <http://www.ex.ua/view/15817680>

Х. Навчально-методична карта дисципліни «Техніки вільної графіки» - бакалавр 2 курс 3 семестр

Разом: 60 год., практичні заняття – 50 год., самостійна робота – 10 год. Залік

Модулі	Змістовий модуль І							
Назва модуля	Графіка м'якими матеріалами							
Кількість балів за модуль	140							
Лекції, прак.	1, 2, 3, 4	5, 6, 7	8, 9,10, 11	12, 13, 14, 15	16, 17, 18, 19	20, 21, 22	23, 24, 25, 26	27, 28, 29, 30, 31
Теми лекцій								
Відвідування лекцій								
Практична робота	Композиція в техніці гризайль (акварель, туш). (10 бал.)		Композиція в акварельній техніці (верхній, нижній контур) (20 балів) (верхній к. - 10 бал., нижній к. – 10 бал)	Композиція в гуашевій техніці (10 бал.)	Композиція вугіллям та соусом (20 балів). (вугілля – 10 бал., соус – 10 бал.)		Композиція в пастельній техніці (10 бал.)	Графічна серія «Київ» м'якими матеріалами (10 бал.)
Відвідування практичних занять	4 бала		4 бала	4 бала	4 бала		4 бала	5 балів
Самостійна робота		Вправи аквареллю (25 балів). (розтяжки -5 бал., лесування – 5 бал., по вологому – 5 бал., маскування – 5 бал., фактури – 5 бал.)				Композиція сангіною і сепією (10 балів). (сангіна – 5 бал., сепія – 5 бал.)		
разом	140 балів (коефіцієнт успішності: 140 ÷ 100=1,4)							